

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 25 maj 1939 kl. 4 e. m.

Sammanfattning av bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande i anledning av väckta motioner om ökat tullskydd för matlök m. m.

Enligt överenskommelse mellan bevillningsutskottet och jordbruksutskottet ha till behandling i sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott överlämnats följande under motionstiden vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänskjutna motioner, nämligen

1) I: 90 av herr *Löfvander m. fl.* likalydande med II: 143 av herrar *Lundgren* och *Tornegård*, vari hemställts, att tullen å matlök (stat. nr 109, tulltaxenr 53) måtte bestämmas till 5 kronor för tiden 1 april—31 maj samt till 20 kronor under annan tid av året, allt pr 100 kg.;

2) II: 142 av herr *Lundgren*, vari hemställts, att kvistar och blad, hänförliga till stat. nr 98, s. k. snittgrönt, asparagus plumosus och sprengeri samt adiantum, utöver nuvarande tull av 50 kronor pr 100 kg. åsättas en tilläggstull av 450 kronor pr 100 kg.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Tull å lök infördes första gången 1885 (med tillämpning från och med den 1/1 1886) och bestämdes då till 10 öre för kg. Denna tullsats gällde sedan ända till år 1925, då tullen i samband med samma års svenskspanska handelstraktat nedsattes till 5 öre för kg. Yrkanden om höjning av tullen framställdes därefter vid flera tillfällen såväl motionsvis i riksdagen som hos Kungl. Maj:t. I anledning av väckta motioner (I: 104 och II: 254) beslöt 1936 års riksdag höja den för tiden 1/6—31/12 utgående tullen till 20 öre för kg.

Lök är i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning upptagen på följande sätt:

Statistiskt nr	Köksväxter, ej särskilt nämnda: färska eller enbart kokade: lök:	Tull för 100 kg. kronor	Tulltaxenr
109: 1	under tiden 1/1—31/5 T	5: —	53: 1
109: 2	under annan tid T	20: —	53: 2

2 *Sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts utlåtande Nr 3.*

Enligt beslut av 1888 års riksdag åsattes *kvistar och blad* en tull av 2 kronor pr kg. Emellertid framkommo protester häremot, vilka föranledde en tullsänkning till 50 öre för kg. redan påföljande år. Någon ändring har sedan icke vidtagits beträffande denna tullrubrik.

Kvistar och blad äro i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning upptagna på följande sätt.

Statistiskt nr		Tull för 100 kg. kronor	Tulltaxenr
98	Kvistar och blad, naturliga; ävensom frukter och bär, naturliga, icke ätbara, samt gräs: till prydnad användbara, även preparerade E	50: --	43

Frukt- och trädgårdsutredningen har i ett den 15 februari 1938 avgivet betänkande (stat. off. utr. 1938: 5) föreslagit, bland annat, den ändrade lydelsen av tulltaxan, att stat. nr 109: 1 kommer att omfatta »tiden $\frac{1}{3}$ — $\frac{51}{5}$ » samt att av kvistar och blad, härförliga till stat. nr 98, adiantum samt asparagus sprengeri och plumosus åsättas en tilläggstull av 450 kronor för 100 kg.

I proposition nr 303 till 1938 års riksdag har Kungl. Maj:t framlagt åtskilliga förslag till åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. I anledning av frukt- och trädgårdsutredningens förslag till ökat tullskydd för näringen anförde föredragande *departementschefen* följande:

»Med hänsyn till vad som i olika hänseenden framkommit vid de av frukt- och trädgårdsutredningen verkställda undersökningarna rörande produktions- och avsättningsförhållandena inom trädgårdsnäringen torde det vara tveksamt, huruvida en förstärkning av tullskyddet i nuvarande läge skulle tjäna syftet att åstadkomma en förbättrad lönsamhet för näringen i dess helhet. De snart sagt obegränsade naturliga utvecklingsmöjligheterna, den jämförelsevis stora snabbhet, varmed trädgårdsodlingen kan anpassas efter ett ökat tullskydd, samt lättheten att etablera sig som självständig företagare inom yrket måste i och för sig anses ägnade att inge dylikt tvivel. Det bör i detta sammanhang uppmärksammas, att utredningen såsom en väsentlig anledning till uppkomna svårigheter inom näringen framhållit en stegrad inbördes konkurrens mellan odlarna, vilken i första hand gått ut över de mindre företagarna. Ett ökat tullskydd skulle tydligen under nuvarande förhållanden icke åstadkomma någon förändring i detta avseende. Beträffande flera av de produkter, för vilka en höjning av tullskyddet föreslagits, har utredningen därjämte ansett sig kunna konstatera, att överproduktion föreligger. Av betydande vikt för frågans rätta bedömande äro även de olikartade produktionsbetingelser, under vilka trädgårdsodlingen inom olika delar av vårt land bedrivs. Vad utredningen anført med avseende härå anser jag mig böra understryka. Det torde vara klart, att de stora skiljaktigheter i fråga om jordmån och klimat, som förefinnas särskilt mellan södra och mellersta Sverige, måste göra det vanskligt att utan effektiva anstalter av organisatorisk art tillgripa tullåtgärder såsom medel för ernående av en ökad räntabilitet. För att dylika åtgärder skola få avsedd verkan synes det bland annat nödvändigt, att den ohämmade och i vissa

fall osunda konkurrens, som enligt vad förut anförts råder mellan större och mindre odlare samt mellan odlare inom skilda landsdelar, i möjligaste mån bringas att upphöra. Det är min förhoppning att den tilltänkta riksorganisationen skall leda till resultat i nämnda hänseende. I avvaktan härå synes med frågan om ett förstärkt tullskydd för näringen böra anstå. Här för tala även handelspolitiska skäl.»

I vissa i anledning av propositionen väckta motioner (I: 342 och II: 492, I: 344 och II: 494 samt II: 495) yrkades i huvudsak bifall till frukt- och trädgårdsutredningens tullförslag.

Sammanfattning av bevillnings- och jordbruksutskottet yttrade i sitt utlåtande nr 2 i anledning av propositionen 303/1938 bland annat följande:

»Utskottet delar departementschefens betänkligheter mot att under nu rådande förhållanden inom näringen höja *tullarna* å näringens produkter. I likhet med departementschefen finner utskottet det synnerligen tveksamt om en förstärkning av tullskyddet för levande växter, blommor samt vissa grönsaker i enlighet med frukt- och trädgårdsutredningens förslag i nuvarande läge skulle bli till avsett gagn. Med hänsyn härtill och då åtgärder i sådant syfte kunna väntas föra med sig vissa olägenheter i handelspolitiskt hänseende och särskilt för den svenska exportens intressen anser sig utskottet icke för närvarande — såsom yrkats i motionerna I: 344 och II: 494 — böra tillstyrka ett genomförande av berörda förslag. Härav följer att utskottet ej heller kan biträda motsvarande yrkanden i motionen II: 495. Med det anförda har utskottet icke velat ställa sig principiellt avböjande till de från odlarnas sida framförda kraven på en ytterligare begränsning av importen av trädgårdsalster. Emellertid anser utskottet, att odlarna dessförinnan böra visa sin goda vilja och förmåga att komma till rätta med de missförhållanden i fråga om distribution och avsättning inom landet som för närvarande råda. Särskilt finner utskottet det angeläget, att den organisation som nu är under bildande vinner sådan anslutning bland odlarna att den kan fylla sin uppgift i förevarande avseende. Skulle det sedan organisationen färdigbildats och vunnit erforderlig stadga visa sig att marknadsförhållandena även i fortsättningen till följd av importens storlek utveckla sig i för odlarna ogynnsam riktning, vill utskottet icke avvisa tanken att genom importreglering eller åtgärder av annat slag bereda den inhemska odlingen ett ökat skydd mot utlandet. Självfallet böra härvid handelspolitiska hänsyn tagas. Av vad utskottet sålunda anført torde framgå, att utskottet icke kan biträda det i motionerna I: 342 och II: 492 framförda yrkandet, att riksdagen redan nu skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om vidtagande av åtgärder för dylik reglering.»

På hemställan av utskottet föranledde ifrågavarande yrkanden i motionerna icke någon riksdagens åtgärd.

Som den föregående framställningen närmare utvisar voro de förslag, som framlagts i motionerna, föremål för prövning av 1938 års riksdag i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 303 angående åtgärder till stödjande av trädgårdsnäringen m. m. På hemställan av sammansatt bevillnings- och jordbruksutskottet i dess utlåtande nr 2 lämnades förslagen då utan åtgärd. I sitt nämnda utlåtande anförde 1938 års utskott, bland annat, att utskottets avstyrkande icke innebar, att utskottet ställde

Utskottet.

sig principiellt avböjande till de krav på ytterligare begränsning av importen av trädgårdsalster, som förelåge från odlarnas sida. Emellertid ansåg utskottet, att odlarna först borde visa sin goda vilja och förmåga att komma till rätta med de missförhållanden i fråga om distribution och avsättning som rådde. Särskilt fann utskottet det angeläget, att den odlarorganisation (Sveriges frukt- och trädgårdsodlarnas riksförbund), som vid utlåntandets avgivande var under bildning, vunne sådan anslutning bland odlarna, att den kunde fylla sin uppgift i förevarande avseende. Skulle det sedan organisationen färdigbildats och vunnit erforderlig stadga visa sig att marknadsförhållandena även i fortsättningen till följd av importens storlek utvecklade sig i för odlarna ogynnsam riktning, ville utskottet icke avvisa tanken att bereda den inhemska odlingen ett ökat skydd mot utlandet. Härvid borde självfallet handelspolitiska hänsyn tagas.

De villkor, som 1938 års utskott ansåg sig böra uppställa för att frågan om ytterligare begränsning av importen av trädgårdsalster skulle tagas under omprövning av riksdagen, äro, såvitt utskottet har sig bekant, ännu icke uppfyllda. Den förut omförmälda riksorganisationen har visserligen färdigbildats men så nyligen, att det ännu är för tidigt att bilda sig något omdöme om dess verksamhet. Med hänsyn härtill finner sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionen II: 142 om ökat tullskydd för snittgrönt. Vidkommande motionerna I: 90 och II: 143 om ökat tullskydd för matlök vill utskottet föreslå, att Kungl. Maj:t bemyndigas att, i den mån Kungl. Maj:t finner så av förhållandena påkallat och handelspolitiska skäl icke lägga hinder i vägen, förordna om höjning av den under månaderna januari—mars utgående tullen å matlök intill ett högsta belopp av 20 kronor för 100 kilogram. I övrigt torde sistnämnda motioner av riksdagen böra lämnas utan åtgärd.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

1) att riksdagen må, i anledning av de likalydande motionerna I: 90 och II: 143, bemyndiga Kungl. Maj:t att, i den mån förhållandena så påkalla, förordna om höjning av tullen å matlök under tiden 1 januari—31 mars (ur tulltaxenummer 53: 2) intill ett högsta belopp av 20 kronor för 100 kilogram;

2) att motionerna I: 90 och II: 143, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet under 1) hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd;

3) att motionen II: 142 av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 23 maj 1939.

På sammansatt bevillnings- och jordbruksutskotts vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Reservation

av herrar *Elon Andersson, Sjö Dahl, Björnsson, Lövgren, Werner i Hultsfred* samt *Granath*, vilka — med förmälan att enligt deras mening skäl icke föreläge att för närvarande genomföra ökat tullskydd för matlök — hemställt,

att riksdagen måtte avslå utskottets hemställan under 1).